

สรุปการฝึกอบรม หลักสูตร พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล
(Digital Government Act)
ผ่านระบบเรียนออนไลน์ e-learning ของสถาบัน TDGA

ผู้รับการฝึกอบรม : นางสาวนาภา เจียรศิริกุล

ตำแหน่ง : นิติกรปฏิบัติการ

สังกัด : กลุ่มนิติการ สำนักงานเลขาธิการกรม

หลักสูตรพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล (Digital Government Act) เรียนรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล วัตถุประสงค์ และกรอบของ พ.ร.บ. รวมถึงสาระของมาตราที่สำคัญและแนวปฏิบัติเพื่อการปฏิบัติงานในหน่วยงานภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล (Digital Government Act.)

หัวข้อที่ ๑ พระราชบัญญัติ การบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ.

๒๕๖๒

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ ปัจจุบันเทคโนโลยีได้มีความก้าวหน้าและเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตและการประกอบธุรกิจของประชาชน ซึ่งในการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐ ที่ผ่านมามีได้นำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ได้อย่างเต็มที่ และโดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้มีการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน โดยให้มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารราชการแผ่นดิน และการจัดทำบริการสาธารณะ และให้มีการบูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานเข้าด้วยกัน เพื่อให้เป็นระบบข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินและเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนสมควร ให้มีกฎหมายในการขับเคลื่อนให้เกิดการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดินและการบริการประชาชนตามบทบัญญัติ แห่งรัฐธรรมนูญ และเพื่อยกระดับการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐให้อยู่ในระบบดิจิทัลอันจะนำไปสู่ การเป็นรัฐบาลดิจิทัลที่มีระบบการทำงานและข้อมูลเชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานของรัฐอย่างมั่นคงปลอดภัย มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว เปิดเผยและโปร่งใส รวมทั้งประชาชนได้รับความสะดวกในการรับบริการและสามารถ ตรวจสอบการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐได้

พระราชบัญญัติฉบับนี้ ประกอบด้วย ๒๐ มาตรา แบ่งได้เป็น

๑. ภาพรวมและนิยาม ตามมาตรา ๑, ๒ และ ๓

๒. วัตถุประสงค์การให้บริการ กรอบและทิศทาง ตามมาตรา ๔ และ ๕

๓. คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล หน้าที่ อำนาจและค่าตอบแทน ตามมาตรา

๖, ๗ และ ๘

๔. ธรรมนูญข้อมูลภาครัฐ ตามมาตรา ๔ และ ๑๒

๕. อำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)(สพร.) ตามมาตรา ๑๐

๖. การส่งข้อมูล การเชื่อมโยงข้อมูล และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ตามมาตรา ๑๑, ๑๓, ๑๔ และ ๑๖

๗. ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลาง ตามมาตรา ๑๕, ๑๗, ๑๘ และ ๑๙

และมีนิยามที่ต้องรู้จัก ๔ คำ คือ ๑. “ดิจิทัล” หมายความว่า เทคโนโลยีที่ใช้วิธีการนำสัญลักษณ์ศูนย์และหนึ่ง หรือสัญลักษณ์อื่น มาแทนค่าสิ่งทั้งปวง เพื่อใช้สร้างหรือก่อให้เกิดระบบต่าง ๆ เพื่อให้มนุษย์ใช้ประโยชน์ ๒. “รัฐบาลดิจิทัล” หมายความว่า การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือในการ

บริหารงาน ภาครัฐและการบริการสาธารณะ โดยปรับปรุงการบริหารจัดการและบูรณาการข้อมูลภาครัฐและการทำงาน ให้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างมั่นคงปลอดภัยและมีธรรมาภิบาล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และอำนวยความสะดวกในการให้บริการประชาชน ในการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐต่อสาธารณชน และสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาค ๓. “หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน รัฐสภา ศาล องค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์การอัยการ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และหน่วยงานอิสระของรัฐ ๔. “สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)

หัวข้อที่ ๒ วัตถุประสงค์ กรอบ และทิศทาง

หลักการสำคัญของพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล ๑. ให้มีการจัดทำแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลซึ่งเป็นแผนระดับชาติ และหน่วยงานรัฐต้องจัดทำแผนงานให้สอดคล้องกับแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ๒. มีคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลที่มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ ๓. มีสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) หรือ สพร. ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการดำเนินงานต่างๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ ๔. ให้มีธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐ เป็นกรอบในการบริหารจัดการข้อมูลของหน่วยงานภาครัฐ ๕. ให้หน่วยงานภาครัฐจัดทำข้อมูลและบริการในรูปแบบดิจิทัล ๖. ให้หน่วยงานภาครัฐเปิดเผยข้อมูลเปิดของภาครัฐในรูปแบบดิจิทัล ๗. ให้หน่วยงานภาครัฐเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างกัน และมีศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลางสนับสนุนการเชื่อมโยงบริการดิจิทัลให้เกิดการบริการสาธารณะแบบเบ็ดเสร็จ

วัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล ๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและให้มีการใช้ระบบดิจิทัลอย่างคุ้มค่าและเต็มศักยภาพ ๒. เพื่อพัฒนามาตรฐาน หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับระบบดิจิทัล และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลที่จำเป็นให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ๓. เพื่อสร้างและพัฒนาระบบความมั่นคงปลอดภัยในการใช้ระบบดิจิทัล และมาตรการปกป้องคุ้มครองข้อมูลที่อาจกระทบถึงความมั่นคงหรือความเป็นส่วนตัวของประชาชนที่มีความพร้อมใช้และน่าเชื่อถือ ๔. เพื่อเปิดเผยข้อมูลข่าวสารของรัฐในรูปแบบและช่องทางดิจิทัลเพื่อสะดวกในการตรวจสอบและการนำข้อมูลไปใช้ ๕. เพื่อเป็นเครื่องมือในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินความคุ้มค่าการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดิน ลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงานโครงการต่างๆ

หัวข้อที่ ๓ คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล หน้าที่ อำนาจ และค่าตอบแทน

มาตรา ๖ วางหลักไว้ว่า ให้มีคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ประกอบด้วย (๑) นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ (๒) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจ และสังคม ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เลขาธิการ คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ และเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการ (๓) กรรมการอื่นจำนวนห้าคน ซึ่งมาจากกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ คณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวมอบหมายคณะละหนึ่งคน เป็นกรรมการ ทั้งนี้ ต้องเป็นผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญอันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัล ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเป็นกรรมการและเลขานุการ และอาจแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงานในสำนักงาน เป็นผู้ช่วยเลขานุการได้ไม่เกินสองคน

มาตรา ๗ วางหลักไว้ว่า ให้คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้ (๑) เสนอแนะนโยบายและจัดทำแผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลตามมาตรา ๕ ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาอนุมัติ (๒) จัดทำธรรมาภิบาลข้อมูลภาครัฐเพื่อเป็นหลักการและแนวทางในการดำเนินการให้เป็นไป

ตามพระราชบัญญัตินี้ (๓) กำหนดมาตรฐาน ข้อกำหนด และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับระบบดิจิทัลเพื่อดำเนินการให้เป็นไป ตามวัตถุประสงค์ตามมาตรา ๔ วรรคสอง และตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ (๔) กำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรภาครัฐเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานและ การให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล (๕) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการจัดให้มีหรือปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ตามมาตรา ๔ และอาจเสนอต่อผู้รักษาการตามกฎหมายในการพิจารณา ยกเว้นหรือ ลดค่าธรรมเนียม ค่าบริการ ค่าปรับ หรือค่าใช้จ่ายอื่นใด เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการ ให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ (๖) ให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะแก่หน่วยงานของรัฐในการดำเนินการ ตามแผนพัฒนา รัฐบาลดิจิทัล และตามพระราชบัญญัตินี้ (๗) กำกับและติดตามให้หน่วยงานของรัฐมีการ ดำเนินการให้เป็นไปตามแผนพัฒนา รัฐบาลดิจิทัล รวมทั้งเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้มีการดำเนินงาน ตามยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และโครงการในแผน ดังกล่าว (๘) กำกับและติดตามการดำเนินงานของ ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลาง และศูนย์กลางข้อมูลเปิด ภาครัฐ (๙) ออกระเบียบหรือประกาศเพื่อให้เป็นไปตาม พระราชบัญญัตินี้ (๑๐) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่นายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย หรือตามที่ มีกฎหมาย กำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการพัฒนา รัฐบาลดิจิทัล

มาตรา ๙ วางหลักไว้ว่า ให้ประธานกรรมการพัฒนา รัฐบาลดิจิทัล กรรมการพัฒนา รัฐบาลดิจิทัล หรือ อนุกรรมการและบุคคลซึ่งคณะกรรมการพัฒนา รัฐบาลดิจิทัลแต่งตั้งได้รับเบี้ยประชุมหรือ ค่าตอบแทน ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

หัวข้อที่ ๔ ธรรมชาติของข้อมูลภาครัฐ

มาตรา ๘ วางหลักไว้ว่า ธรรมชาติของข้อมูลภาครัฐตามมาตรา ๗ (๒) อย่างน้อยต้อง ประกอบด้วย (๑) การกำหนดสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการข้อมูลของหน่วยงาน ของรัฐ รวมถึงสิทธิและหน้าที่ของผู้ครอบครองหรือควบคุมข้อมูลดังกล่าวในทุกขั้นตอน (๒) การมีระบบบริหาร และกระบวนการจัดการและคุ้มครองข้อมูลที่ครบถ้วน ตั้งแต่การจัดการ ๑ การจัดเก็บ การจำแนกหมวดหมู่ การประมวลผลหรือใช้ข้อมูล การปกปิดหรือเปิดเผยข้อมูล การตรวจสอบ และการทำลาย (๓) การมีมาตรการ ในการควบคุมและพัฒนาคุณภาพข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้อง ครบถ้วน พร้อมใช้งาน เป็นปัจจุบัน สามารถบูรณาการและมีคุณสมบัติแลกเปลี่ยนกันได้ รวมทั้ง มีการวัดผลการบริหารจัดการข้อมูลเพื่อให้ หน่วยงานของรัฐมีข้อมูลที่มีคุณภาพและต่อยอดนวัตกรรม จากการใช้ข้อมูลได้ (๔) การกำหนดนโยบายหรือ กฎเกณฑ์การเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ชัดเจนและ มีระบบบริหารจัดการ รวมทั้งมีมาตรการและ หลักประกันในการคุ้มครองข้อมูลที่อยู่ในความครอบครอง ให้มีความมั่นคงปลอดภัยและมีให้ข้อมูลส่วนบุคคล ถูกละเมิด (๕) การจัดทำคำอธิบายชุดข้อมูลดิจิทัลของภาครัฐ เพื่อให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับโครงสร้าง ของ ข้อมูล เนื้อหาสาระ รูปแบบการจัดเก็บ แหล่งข้อมูล และสิทธิในการเข้าถึงข้อมูล

มาตรา ๑๒ วางหลักไว้ว่า หน่วยงานของรัฐจัดทำธรรมชาติของข้อมูลภาครัฐในระดับ หน่วยงานและดำเนินการให้เป็นไปตามธรรมชาติของข้อมูลภาครัฐ

หัวข้อที่ ๕ อำนาจ หน้าที่ และความรับผิดชอบ ของ สพร.

มาตรา ๑๐ วางหลักไว้ว่า ให้สำนักงานทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการ ปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการพัฒนา รัฐบาลดิจิทัลมอบหมาย รวมทั้งรับผิดชอบงานธุรการและวิชาการของ คณะกรรมการพัฒนา รัฐบาลดิจิทัล และให้สำนักงานดำเนินการดังต่อไปนี้ด้วย (๑) จัดทำร่างแผนพัฒนา รัฐบาลดิจิทัล (๒) ประสานงาน แนะนำ และให้ความช่วยเหลือแก่หน่วยงานของรัฐ (๓) สสำรวจ เก็บรวบรวม ข้อมูล วิเคราะห์ และวิจัย เพื่อจัดทำตัวชี้วัด ดัชนีสนับสนุน การพัฒนา รัฐบาลดิจิทัลเสนอต่อคณะกรรมการ พัฒนา รัฐบาลดิจิทัล (๔) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน (๕) สนับสนุนการเชื่อมโยงบริการดิจิทัลของ หน่วยงานของรัฐ (๖) ส่งเสริมและสนับสนุนการให้บริการทางวิชาการและความรู้เกี่ยวกับระบบดิจิทัล (๗) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีและคณะกรรมการพัฒนา รัฐบาลดิจิทัลกำหนด

หัวข้อที่ ๖ การส่งข้อมูล การเชื่อมโยงข้อมูล และการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

มาตรา ๑๑ วางหลักไว้ว่า การไม่เรียกรับเอกสารหรือหลักฐานของทางราชการจากประชาชน ถ้าไม่มีกฎระเบียบใดระบุเรื่องค่าใช้จ่ายไว้ ก็ห้ามเก็บค่าใช้จ่ายจากการทำสำเนาเอกสารที่ส่งมาทางช่องทางดิจิทัล

มาตรา ๑๓ วางหลักไว้ว่า ให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัลที่มีการจัดทำและครอบครองตามที่หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นร้องขอที่จะเกิดการบูรณาการร่วมกัน

มาตรา ๑๔ วางหลักไว้ว่า หน่วยงานของรัฐต้องใช้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ ในหน้าที่และอำนาจของตนเท่านั้น และต้องดูแลรักษาข้อมูลให้มีความมั่นคงปลอดภัย ไม่มีการเปิดเผย หรือโอนข้อมูลไปยังบุคคลที่ไม่มีสิทธิเข้าถึงข้อมูล

มาตรา ๑๖ วางหลักไว้ว่า หากหน่วยงานของรัฐประสงค์จะใช้ข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวในรูปแบบข้อมูลดิจิทัลเพื่อประโยชน์ในการบริหาร ราชการแผ่นดิน หน่วยงานของรัฐนั้นสามารถขอเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลส่วนบุคคลนั้นจาก หน่วยงานของรัฐที่ครอบครองเพื่อนำมาวิเคราะห์หรือประมวลผลได้

หัวข้อที่ ๗ ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลาง

มาตรา ๑๕ วางหลักไว้ว่า ให้มีศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลางทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูล ดิจิทัลและทะเบียนดิจิทัลระหว่างหน่วยงานของรัฐ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐ ในการให้บริการประชาชนผ่านระบบดิจิทัล และดำเนินการในเรื่องดังต่อไปนี้ (๑) กำหนดนโยบายและมาตรฐานเกี่ยวกับการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัลเสนอต่อ คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลให้ความเห็นชอบ (๒) ประสานและให้ความช่วยเหลือแก่หน่วยงานของรัฐในการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูล ดิจิทัลระหว่างกัน รวมทั้งกำกับติดตามให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปในแนวทางและมาตรฐานเดียวกัน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลกำหนด (๓) จัดทำคำอธิบายชุดข้อมูลดิจิทัลของภาครัฐ และจัดเก็บบันทึกหลักฐานของการเชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัล (๔) เรื่องอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลมอบหมาย

มาตรา ๑๙ วางหลักไว้ว่า ในวาระเริ่มแรก ให้สำนักงานดำเนินการให้มีศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลาง ตามมาตรา ๑๕ เป็นการชั่วคราวแต่ไม่เกินสองปี เมื่อครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้คณะกรรมการพัฒนารัฐบาลดิจิทัลพิจารณาความจำเป็นและเหมาะสมเกี่ยวกับหน่วยงานของรัฐที่จะมาดำเนินการเกี่ยวกับศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกลาง

หัวข้อที่ ๘ ข้อมูลที่ต้องเปิดเผยในรูปแบบดิจิทัลต่อสาธารณะ

มาตรา ๑๗ วางหลักไว้ว่า ให้หน่วยงานของรัฐจัดทำข้อมูลที่ต้องเปิดเผยตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูล ข่าวสารของราชการในรูปแบบข้อมูลดิจิทัลต่อสาธารณะ โดยต้องให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ อย่างเสรีโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และสามารถนำไปเผยแพร่ ใช้ประโยชน์ หรือพัฒนาบริการและนวัตกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ได้

มาตรา ๑๘ วางหลักไว้ว่า เพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการเข้าถึงข้อมูล ให้มีศูนย์กลางข้อมูลเปิดภาครัฐในสำนักงานทำหน้าที่ในการประสานงาน ให้หน่วยงานของรัฐจัดส่งหรือเชื่อมโยงข้อมูลและเปิดเผยแก่ประชาชน